

Návrh na zmenu legislatívy za účelom zefektívnenia verejnej správy

Projekt:	Lepšie verejné politiky pre bývanie marginalizovaných rómskych komunít
Organizácia:	Nezisková organizácia Projekt DOM.ov
Operačný program:	Efektívna verejná správa
Kód žiadosti o NFP:	314011Q491
Názov aktivity:	Hlavná aktivita č. 2 Skvalitňovanie procesu prípravy infraštruktúry pre bývanie MRK na úrovni samospráv
Názov výstupu:	Návrh na legislatívne zmeny za účelom zefektívnenia verejnej správy
Názov opatrenia:	Úprava zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení
Subjekt, ktorému sa návrh opatrenia predkladá:	Úrad vlády SR, Úrad splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity

2021

doc. Ing. arch. Katarína Smatanová MA, PhD. a kol.

Návrhy sú formulované v rámci projektu „Lepšie verejné politiky pre bývanie marginalizovaných rómskych komunít“, kód projektu ITMS2014+: 314011Q491.

Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu.

Úvod

V rámci projektu „Lepšie verejné politiky pre bývanie marginalizovaných rómskych komunít“ je snahou neziskovej organizácie Projekt DOM.ov zbierať údaje a informácie z terénu, z praktických skúseností aktivít organizácie a spolupracujúcich obcí a tieto informácie premietat' do návrhov opatrení s cieľom zefektívniť verejnú správu a legislatívny systém.

Identifikácia problému

Nezisková organizácia Projekt DOM.ov pôsobí vo viac ako 20 lokalitách na úrovni obcí a mikroregiónov na Slovensku už od roku 2016. Nevyhnutnou podmienkou úspešnosti našich aktivít je konštruktívna a efektívna spolupráca s obcami a samosprávami, a to najmä v procesoch prípravy infraštruktúry na bývanie. Tie často nebývajú jednoduché, zahŕňajú majetkové právne vysporiadanie pozemkov pod existujúcimi marginalizovanými rómskymi lokalitami, zabezpečenie technickej infraštruktúry, prípravu územnoplánovacej dokumentácie, komunikáciu s ostatnými obyvateľmi obce.

Napriek existencií rôznych nástrojov, či už systémových alebo jednorazových, prípadne legislatívnych úprav, ktoré upravujú možnosti riešenia tejto problematiky, situácia je dlhodobo stagnujúca. Nie všetky obce tieto nástroje využívajú. V rámci našej skúsenosti je častým dôvodom tejto situácie aj **neznalosť, ale aj neochota samosprávy**, t. j. volených zástupcov, ale aj administratívnych pracovníkov a možnostiach, ktoré tieto zákony a nástroje umožňujú. **Zároveň však existujú legislatívne prekážky**, ktoré v prípade nekonania, či nemožnosti konania obce samostnej, bránia tomu, **aby sa do riešenia problému obcí efektívne zapájal** iný subjekt, a to konkrétne **štátna správa**.

Návrh opatrení

Špecifický problém pri príprave území na bývanie predstavujú územia a lokality MRK, ktoré sa nachádzajú na okrajoch obcí, prípadne na hraniciach alebo územiach iných obcí. Tieto často presahujú kompetencie jednotlivých obcí, keďže na ich riešenie je nevyhnutná spolupráca aj so susednou, hraničnou obcou. Vypuklá býva často situácia najmä v prípadoch nevysporiadanosti pozemkov kombinovaných s faktormi, ktoré priamo ohrozujú zdravie a životy obyvateľov týchto osídlení. V závislosti od povahy týchto ohrození a veľkosti samotných obcí by sa dalo uvažovať o viacerých legislatívnych zmenách, ktoré by umožňovali spájanie, respektíve zmenu hraníc obcí tak, aby mohlo byť konkrétne osídlenie buď infraštruktúrne zabezpečené, prípadne hrozba riadne odstránená. V najhoršom prípade nové územie vyhradené a osídlenie premiestnené, ak nie je možné inak ochrániť ľudské životy a zabezpečiť rovoj bývania v danej lokalite.

Takéto zmeny by si vyžadovali úpravu paragrafových znení niekoľkých zákonov.

V prvom rade by bolo potrebné spriechodniť iniciatívu na takúto zmenu aj prostredníctvom príslušných okresných úradov v prípade, že obec nie je ochtoná, respektíve schopná konať. Túto situáciu upravuje zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení¹ v §2 ods. 3.: *Obec zriaďuje, zrušuje, rozdeľuje alebo obce zlučuje vláda nariadením. Rozhodnúť o tom možno iba so*

---

¹ 369/1990 Zb. - Zákon Slovenskej národnej rady o obecnom zriadení - SLOV-LEX

súhlasom obce a na základe stanoviska okresného úradu v sídle kraja, v ktorého územnom obvode sa obec nachádza.

Navrhované paragrafové znenie

Navrhované znenie by mohlo rozšíriť existujúcu právnu úpravu doplnením: *v prípadoch, ak existuje známe ohrozenie životov, zdravia alebo majetku občanov. Je vo verejnom záujme takúto hrozbu odstrániť.*

A súčasne vypustením povinného súhlasu obce, ktorý brzdí efektívne vstupovanie orgánov štátnej správy do tohoto procesu:

Rozhodnúť o tom možno ~~iba so súhlasom obce~~ a na základe stanoviska okresného úradu v sídle kraja, v ktorého územnom obvode sa obec nachádza.

Nové paragrafové znenie by tak bolo nasledovné:

Za § 2 ods. 3 by sa vložil ods. 4:

V prípadoch, ak existuje známe ohrozenie životov, zdravia alebo majetku občanov. Je vo verejnom záujme takúto hrozbu odstrániť. Obec zriaďuje, zrušuje, rozdeľuje alebo obce zlučuje vládou nariadením. Rozhodnúť o tom možno na základe stanoviska okresného úradu v sídle kraja, v ktorého územnom obvode sa obec nachádza.

Touto zmenou by bolo umožnené meniť hranice obcí bez súhlasu obce v prípade, kedy existuje známe ohrozenie, ktorého odstránenie nie je v silách obce. Pre potreby ochrany životného prostredia, ochrany životov, zdravia a majetku občanov vo verejnom záujme sú takéto úkony nutné. Zachovanie princípov samosprávy definovanej detailne v tomto zákone je potrebné chrániť, no nemôže to byť na úkor ochrany životov a zdravia občanov. Bez ohľadu na ich etnický či sociálny status.

Záver

Zo skúsenosti neziskovej organizácie Projekt DOM.ov vyplýva, že veľakrát stojí za nerealizovaním integračných opatrení nie nevôľa kompetentných, ale nemožnosť uplatnenia existujúcej legislatívy. Máme za to, že ak sa vspruží možnosť úpravy hraníc obcí, prispeje to k riešeniu zásadných ohrození životov, zdravia a majetku občanov. Následne bude mať takáto zmena pozitívny dopad na zvyšovanie úrovne pripravenosti obcí, zabezpečovania infraštruktúry na bývanie a celkovo na integráciu MRK komunity na lokálnej úrovni.

Použité zdroje:

Zákon č. 369/1990 Zb. - Zákon Slovenskej národnej rady o obecnom zriadení - SLOV-LEX